

JÓZSEF

piac.

porcellán, lámpa s
gy raktárát.veket, kerti üveggolyó-,
temez festett dézsákat

eredeti gyári áron. 20 évi jót-

ahhoz való kelleket, pontos mé-

kel kipróbálva, eredeti gyári áron.

folyton szolgálhatom, úgy mint:

6 kr.
8 »
12 »
16 »
40 »
52 »
60 »
75 »
5 »
10 »
10 »
3 frt 50 »
4 » — »
3 » 50 »
6 » — »
12 » 50 »
3 » 50 »

teljesíték, menyasszonyi kelen-
történhető károkat megtéríték.

Pájer József

Debreczen főpiac.

Hirdetéseket
jutányos áron fogad el a
"DEBRECZEN"
kiadóhivatala
Csanak-ház 1828. sz.

JA

da.

meghívokat.

YÁKAT,
OKAT.

szüksölteknék

endők.

Izléses kiállítás!
Jutányos árak!

tetnek.

oktat izléses beosztással

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

eljesítettnek

ben tartatnak.

Előfizetési árak:

helyben, vagy postán küldve:
Egész évre . . . 10 frt — kr
Félévre . . . 5 » »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy órára . . . 1 » — »

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden kü-
semény a szerkesztőségbe (Köter 1828. sz.)
bermelve küldendő.

Előfizethető helyben:

Feloldó K. Lajos könyvtárában
és a kiadóhivatalban (Főter 1828. sz.
alatti).

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasábon heti sorát 5 kr. Nagyobb
terjedelmű (többes) hirdetések álla-
szerint jutányos áron vételeznek fel. Helye-
díj minden külön bejelölésért 50 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló

ajánlás ára 50 kr.

Nyitási költségek minden heti sor

50 krajczár.

Hirdetéseket felvételnek a szerkesztő-
ségben és kiadóhivatalban (Főter 1828. sz.
alatti).

Készítők nem a datnak viszt

A III-ik kerület függetlenségi és
48-as párti választóihoz!

Tisztelt polgártársak!

Az alkotmányos küzdelem nagy napja holnap reggel reánk virad. Ismét alkalmuk nyílik e kerület választóinak, hogy a szabadság és függetlenség magasztos elveihez való tántoríthatatlan ragaszkodásukat kimutassák. Azon kérelem mellett, hogy minden választó legyen szíves választási jogát gyakorolni, tudatjuk a t. elvtársakkal, hogy pártunk gyülekező helye a „KORONA” vendéglőben lesz. Itt gyűljünk össze reggel 8 órakor, innen induljunk a választás színhelyére, a város házára.

Pártunk a városháza északi kapuján (a törvényszéki épület felől) vonul be s a jegyzői szobákon keresztül jut a szavazó helyiségbe, a nagyterembe.

A ki tévedésből, vagy elnézésből igazoló jegyet nem kapott volna, szíveskedjék a végrehajtó-bizottsághoz fordulni, melynek irodája a Korona-

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Látlak-e még?

Nyit a virág a bokron, ágon,
Nyit a virág s a rügy fakad.
Maholnap dus lomb ing a fákon
S virágban csörg a kis patak.
Tavaszi fuvallmán boldog érzés
Rezeg által a szivemen,
S feljúló reményvel kérdem:
Látlak-e még, én kedvesem?

Tavaszi estén fényesebben
Ragyognak fent a csillagok,
Reád gondolva két szememben
Égető, fájó könyv ragyog.
S hogyha a hold kidugja arcát
Én tőle is megkérdem,
Miként a fényes csillagoktól:
Látlak-e még, én kedvesem?

Oh érzem, érzem, vissza jössz még,
Érzem, látlak még egyszer én.
Várlak! Pedig tudom: hiába
Van bennem ez az érzemény.
Oh, vissza jössz még egyszer, édes,
De én azt — hajh — miért lesem?
Hiszen nem értem jössz te vissza,
Másként szeretsz te, kedvesem!...

V. Krüszelyi Erzsike.

Az első emberek nyelve.

Írta: Mephisto.

Ha sikerülne két felnőttnél s normális lelki
tehetségekkel bíró embert hipnotikus álomba
meríteni s szuggérálni neki, hogy a hipnotikus

vendéglőben van s mely vég-
rehajtó - bizottság készséggel
szolgál egyéb fölvilágosítások-
kal is.

Debreczen, 1895. jun. 11.

A függetlenségi és 48-as párt
végrehajtó-bizottsága.

Figyelmeztetés!

Felkérjük mindazn III-ik kerületi füg-
getlenségi és 48-as párti polgárokat, a kik vá-
lasztási igazoló jegyeiket bármiképpen
meg nem kapták, vagy elvesztették, hogy a vá-
lasztás napján a párt irodájában, a nagy-
csapó-utczai »Korona»-vendéglőben jelentkezni
szíveskedjenek, a hol is újabb igazoló jegy
megszerzése iránt kellő gondoskodás történik.
Figyelmeztetjük egyúttal polgár-
társainkat arra is, hogy a törvény a
választói jog gyakorlását az igazoló
jegy felmutatásától függővé egyál-
talában nem teszi.

Debreczen, 1895. jun. 11.

A végrehajtó bizottság

A döntő küzdelem előtt.

Debreczen, 1895. jun. 11.

Nagy napra virad holnap Debre-
czen város harmadik kerületének vá-
lasztó polgársága. Megvívják az elvek
küzdelmét s bizonyosságot, tanúságot tesz-
nek arról, hogy melyik párttal rokon-
szerveznek, melyik pártnak működését
és törekvését helyeslik és követik.

Az ország szeme holnap ideirányul
Debreczen városára, a harmadik kerület
választó polgáira, kiknek igaz és őszin-
te megnyilatkozásától függ a független-
ségi párt dicőseges elveinek a győ-
zelme. Ezt várja, ezt reméli minden bü-
fia a hazának s ez lelkesítse, ez ébresz-
tse öntudatra, és erősítse meg a küzde-
lemben a harmadik kerület választóit.

álomból való fölébredés után semmire ne em-
lékeztek, a mi vele a hipnózis előtt történt,
sőt feledkeztek meg az emberekről és az em-
beri nyelvről, ha ezt szuggérálnák s e két em-
bert a Csendes óceán valamelyik lakatlan szí-
gétének két különböző pontján kitennék a
partra azon szuggesztíóval, hogy egy fél nap
mulva ébredjenek föl, s mi a nélkül, hogy ben-
nünket megláthatnának, megfigyelnek őket:
akkor az emberi nyelv eredetének problémáját
igen könnyen megfigyelhetnők.

A monda szerint egy régi egyiptomi kí-
rály próbált félig hasonló kísérletet: két njon-
született gyermeket átadott egy pásztornak az-
al az utasítással, hogy a gyermekeket kecs-
kével szoptattassa, egy szót se ejtsen ki előt-
től, s figyelje meg, hogy micsoda szót fognak
először kiejteni; állítólag fríg nyelven a »be-
kosz» szót mondták ki, a mely annyit tesz,
mint: kenyér.

Ez azonban tisztá képtelenség, mert a
gyermeknek előbb kellett a gabona, őrlés,
sütőkemence, tűz, sütés fogalmait ismerni,
mert a »bekosz» fogalmában ez mind bent van.
Ez a kísérlet épp úgy nem érdemel semmi hit-
elt, mint II. Frigyes és IV. Jakab skót király
hasonló kísérletei.

A Biblia szerint az emberek a nyelv fo-
galmát Istentől kapták, s készen kapták a hé-
ber nyelvet. A történelem azonban és különö-
sen a nyelvtörténelem mást mond.

A héber nyelv a nyelvek óriás nagy or-
szágában igen magas polcon áll, s a legelső
nyelvek sokkal fejlettebbek, sokkal tö-
kéletlenebbnek kellett lennie. Minden élő nyelv
minden nap, minden órában tovább fejlődik
előre, bővül és tökéletesedik. Hogy a többi, a
hebernél sokkal tökéletlenebb nyelvek vissza-
fejlődtek volna, ez a fölvetés tehát meg nem
állhat.

Vetkőzzék le azt a helytelen fölfö-
gást, azt a gyökeret vert tudatot, mely
már többször lehetetlenné tette győzel-
münket, hogy a harmadik kerületben a
mi elveink nem arathatnak diadalt.

Hagyjanak föl azzal a nembánom-
sággal, azzal a tartózkodással, melyet a
fent említett tévhitből kifolyólag e kerü-
letben tanusítani szoktak.

A kormánypártnak mult győzelmei
ne riaszsanak, ne hátráltassanak meg
bennünket, mert azokat a győzelmeket
nem a meggyőződés, nem az elvek iránt
való becsületes küzdelem, hanem a ha-
talmi befolyások, a kényszerhelyzetek és
a hamis jelszavak teremtették meg. Ne
higyük, hogy a kormánypártot erejében
megingatni, megtörni nem lehet, ne hig-
yük, hogy azoknak a hatalmi befolyások-
nak mindig okvetlenül hatni kell és hogy
azok a hamis jelszavak újabbán és is-
mételtelen követésre találnak.

Kétszeres erővel ébredjen föl a vá-
lasztók szívében, lelkében az öntudat,
hogy nekünk, a mi pártunknak a leg-
magyarabb város harmadik kerületében
győzni, diadalmaskodni kell, hogy a mi
küzdelmünk sehol sem annyira jogos,
mint itt, a magyarságnak északi bástya-
városában.

Ha mi nem tudunk, ha mi nem akar-
unk lelkesedni a nemzeti fejlődésért,
hát mit várjunk azoktól az erdélyrészi,
vagy felvidéki oláh és tót választó-
kerületektől.

Nem, Debreczenben a kormánypárt
jelöltjének ezuttal bukni kel Debreczen
polgárainak más érdeket, mint a baza
erdekét, képviselni nem lehet, nem sza-
bad. Ezt az érdeket pedig egyedül a füg-
getlenségi párt képviseli, ennek a párt-
nak vágya, czélja, törekvése magyarrá
tenni a magyart s érvényesíteni a nem-
zeti jellegét úgy az országban belül, mint
a külföld előtt.

Hódítsuk, szerezzük vissza ezt a
kerületet a függetlenségnek, melynek el-
vei egy izben Debreczennek mind a há-
rom kerületében diadalmaskodtak.

A nyelvtudomány bebizonyította, hogy
a héber nyelvnek olyan állása van, mint pl. az
indogermán nyelvek ősalakjának, a szanszkrit-
nak a chinainak, vagy az altáji nyelveknek. —
Mindhárom három óriási nyelvcsalád kiindu-
lási pontját jelzik, de minden jel arra mutat,
hogy mindhárom egy közös, a szanszkritnál
meg régebb, s már ismeretlen nyelvből eredtek.
Ez a szanszkrit előtti nyelv a Kr. előtti
második vagy harmadik ezredben még virá-
gzott s az allegorikus bábéli zűrzavar előtt ez
volt az emberiség nyelve. Hiába való kísérlet
e nyelvet felkutatni, s milyenszerűl már csak
következtetések útján nyerhetünk tudomást.

Egyszer egy angolnak valamelyik kínai
városban nagyon gyanus étet hoztak. Tudni
akarta, hogy micsoda húst kapott, de egy szót
sem ismert a kínai nyelvből; kérdezni akar-
ta, hogy kacsa-e és így szólt:
— Kvak-kvak?

A kínai persze rögtön megértette, s fe-
lelt is rá:
— Bau-vau!

A mi kétségkívül annyit jelent, mint kuty-
tya. Ebből az esetből származik a nyelv-
tudósok bau-vau elméletének neve, a mely szer-
int az első emberek első szavai csupa hang-
utánzások voltak. Ilyen hangutánzó szó külö-
nösen sok van a szanszkritban, valamint min-
den nyelvben.

Ezek a tudósok Pope álláspontjára he-
lyezkednek, a ki azt állította, hogy »a hang-
nak úgy kell megjelenni, hogy a jelentésnek
visszhangja legyen.« Ha azonban látjuk, hogy
a hangutánzó szavak mennyisége a többiek-
hez képest minden nyelvben elenyésző cse-
kely, s hogy a hangutánzó szavak jórészenek
oly gyökere van, a mely nem hangutánzás:
ez az elmélet könnyen megdől. Sőt a filozóf
Congillat határozottan tiltakozik az emberi

Volt idő, midőn mind a három ke-
rületben legyűrték, megtörték elveink a
hivatalos pártot, úgy hogy az később
csak a hatalmi eszközök erőszakos érvé-
nyesítésével tudott többséget szerezni.

Azóta még jobban, még inkább be-
igazolódott a függetlenségi párt létjogo-
sultsága, elveink és törekvésünk magasz-
tos volta, úgy hogy ma már egy számban
is, erőben is megnövekedett párt
küzd Magyarország önállóságáért és füg-
getlenségéért.

Események, tények igazolták, hogy
a kormánypárt működésének ideje alatt
Bécsből kormányozzák Magyarországot,
— hogy Bécs szájaize szerint történiük
itt minden és nem a magyar ember óha-
ja, vágya és kívánsága szerint. A maga
kárhuzatos és visszalásztó voltában mu-
tatkozott be a hatalmi politika, mely
minden más a világon, csak ennek az
országának, ennek a nemzetnek kifejező-
je nem.

Az a párt, mely megtagadja az el-
ösmerést Kossuth Lajos emléke iránt,
mely pártusára kész a nemzet legna-
gyobb halottjának emléke fölött, az a
párt érzelmeiben nagyon távol esik a mi
érzelmeinktől, sőt érzellemmel sem ren-
delkezik, érezni sem tud.

Avagy nem sok humanitásra, nem
érző szívre vall a kormánypártnak az a
ténykedése, mikor delegacionális tagjai
megszavaznak a közös Armée budgetjé-
nek milliókra menő többletet.

Ki érzi meg ezt?

Ha annak az alföldi munkás szántó-
vető embernek kibuzza a végrehajtó a
párnát feje alól, ha dobra ütök házáat,
marháját, hogy koldulni széliránynak
mehet, hát olyan nagy baj ez?

Mennyire eltörpül annak az egysze-
rű munkás embernek sorsa, azok mel-
lett a fényes, csillogó új kardbojtok és
mentegombok mellett, melyek azokból a
millió többletekből kerültek ki a had-
ügyminiszter ur rendeletére.

Hogyha már humanitásról van szó,
hát szóljunk a magyar bakagerekről is.

méltóság e lealacsonyítása ellen, a mely sze-
rint az ember a madaraktól és az állatoktól
tanult beszélni.

Egyik-másik elmélet szerint az ember
öntudatlan kiáltásai, az indulatszók képezik a
nyelv alapját. Ez az interjekcionális elmélet, a
melyet Müller Miska igen helyesen nevezett el
bu-bu elméletnek. De hiszen az állatoknak is
éppúgy vannak indulatszaivaik, mint nekünk
s akkor az a régen megdöntött tétel áll elő, hogy
az állatoknak is van nyelvük! Hogyan lehet
indulatszókól gyököket képezni és fogalmakat
alkotni? Nem, nem ily kalandos a nyelv ere-
dete, s a bau-vau és bu-bu elmélet a mai tu-
dományos elmélet mellett éppen olyan, mint
az óskori harcász kóbtája a mai Krupp-ágyu
mellett.

A nyelv eredetét csak a nyelv elem-
zésével lehet kutatni, s ma már a kérdés csak
a körül forog, hogy köznevekből fejlődött-e a
nyelv, vagy tulajdonnevekből.

Locke, Condillac, Smith és Dugald Ste-
wart szerint először mind a név tulajdonnév
volt. Mikor az ősember az első barlangot meg-
látta, s névvel jelölte meg, számára csak az
az egy barlang létezett, s neve tulajdonnév
volt. Később, mikor más barlangokat is látott,
az első barlang jutott eszébe s önkénytelenül
is a régi barlang nevére adta az újaknak is,
és így lettek a tulajdonnevekből köznevek. Ezt
az elméletet látszik bizonyítani az a körü-
mény is, hogy pl. a kis gyermek, a ki ismeri
a »papa« fogalmát, de még beszélni nem tud,
mindenkit a papa névvel szólít meg és az a
szegedi kis fiú, a ki Budapestre kerülve így
kiáltott fel: »Ejnye, de nagy Tisza ez a Duna!
Azaz nála a Tisza-tulajdonnév egyszerre köz-
névvé lett.

Leibniz azonban más véleményben volt.
Szerinte minden név az illető fogalomnak vala-

Ott ette a buzakenyert a szegedi tanácsok, szabad élethez, szabad világhoz volt szokva s idegenbe vitték katonának. Puskatással, kardlappal verik ki belőle a nemzeti érzést s g piesen kell lépkednie a német kommandóra. Aztán ha föl talál ébredni benne a honfőnézet, hát vasra verik, börtönbe dobják s ott elmélkedhetik a négy folyós, hármás bérczes szép hazáról.

Hát van ebben igazságtalanság?

Hát, hogy mer az a bakagyerek a hazájára gondolni, hogy mer a hazáját imádkozni, mikor ez főbenjáró bűn a lajtniar ut előtt.

Ezeket, ilyen dolgokat eredményez a kormánypart uralkodása, mely következményeiben ezeken kívül egész hatalmas mutafja föl a hazafiatalnalkotásoknak.

Ezzel a párttal, ilyen eszményekért, ilyen elvekért rajongó párttal kell megvívunk a küzdelmet Debreczen harmadik kerületében.

Hát olyan nagyon nehéz dolog ez, akkor, midőn tudatában vagyunk annak, hogy az a párt tulajdonképen miért küzd és mit akar? Hát ha még van egy szemernyi honfőnézet a választó lelkében, hát megtagadná-e nemzetét, hazáját s támogatná-e egy olyan hatalmi többséget, mely nem a haza érdekét, de idegen érdekeket akar előmozdítani.

Mi hiszünk reméljük, hogy Debreczen város harmadik kerületének választó polgárai át vannak havta a haza szeretetétől, a mi igéinknek magasztosságától és ennek az érzelmüknek holnap, a küzdelem óráiban nyíltan és impozánsan adnak kifejezést.

Jöjjenek el mindnyájan, sorakozzanak álljanak a mi zászlóink alá mindnyájan s a mi jelöltünkre szavazzanak le mindnyájan.

Igy illenek ez a legmagyarabb város polgáraihoz, cselekedjék, tegyék meg ezt Önök.

Jobogtassák meg diadalmasan a mi zászlóinkat a harmadik kerületben s segítsenek, vegyenek részt annak a hatalmas fundamentumnak lerakásában, a melyre az önálló, a független, a boldog Magyarország erős vára épül.

Polczner Árpád.

A vetések állása és a gazdasági állapotok.

A földmivelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések szerint május közepétől az időjárás országszerte kedvezőbb volt, noha az elemi csapásokban ezuttal sem volt hiány. Az elmaradt gazdasági munkálatok nagyobbára még idejében befejezhetők voltak. A késői tavaszi kalászos magvak és kukorica

amely jegyet jelenti. Pl. a szanszkrit nyelvben a barlang—antar, annyit jelent, mint »között« , »bont«, a belül levő, — a latin cavea és caverna pedig kivájtat jelent. Tehát igaz van Leibniznak, mikor azt állítja, hogy mielőtt az ősember a barlangnak nevet adott: ismerie kellett a kivájt, az ür fogalmát, az a valamennyi név először egy tulajdonságot jelentett, és csak azután lett név.

Hogy az első fogalom ige volt-e, vagy főnév, a fölött is sokat vitatkoztak. Kitudná eldönteni, hogy mikor az első család egyik tagja farkast látott, hogy adta ezt tudtára a többieknek, mit kitalált, azt-e, hogy »farkas«, vagy hogy »jön« ?

Az igevel nem fejezhet ki, amit akart, amde a főnév csak származék és nem gyökér volt, mely igeből vagy melléknévből származott.

Az eddigiek azonban meggyőzték benünket arról, hogy az első emberek nyelvének alkotó elemeit, az első gyököket a tudomány mai állapontja mellett csak következtések útján találhatjuk, de hogy hogyan keletkezett, hogyan alakult elemeiből az első nyelv csodaszéru szerkezete, azt eldönteni nem tudjuk.— A Biblia és a korán elvág minden okoskodást, mikor azt mondja, hogy az első emberajándékul kapta a nyelvet, de a nyelv tudomány itt nem állhat meg, tudni akar s a nyelvnek, mint létező szervezetnek, mint felelős szerkezetnek alapjait ismerni akarja. Sikerült-e majd a késő századok elméleti közül valamelyik, vagy ez elméletek valamely összegzetésének eltalálni az igazat: most még nem tudhatjuk.— Elmékedni róla, mindenesetre érdekes és hasznos dolog.

elvetésével siettek leginkább a gazdák és sikerült is nekik május 24-ig elvégezni a vetést.

Az idén buzával be van vetve körülbelül 5,568.000 kat. hold. Ha most már ebből elemi csapásra 168,000 kataszteri holdat levonunk, a tél folyamán és a tavasz elején ugyanis sok vetés kiveszett — kiváltképp a keleti vármegyékben — marad mintegy 5,3 millió kataszteri hold. A buzatermés kilátások az összes területhez viszonyítva kataszteri holdankint 6—7 métermazsára rugnak és így holdankint a mult évihez körülbelül hasonló terméshozamra van reményünk. — Minthogy azonban a folyó évben sokkal több elemi csapás volt, előreláthatólag az összes termés eredménye is kisebb lesz, mint volt a mult évben.

A mult évben összesen 39.62 millió m. mázsa buza termelt, a folyó évre nézve a terméskilátások 37—38 millió métermazsa között ingadoznak. A legjobban álló vetések ígérnek: Nyitra, Baranya, Fejér, Győr, Komárom, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrog, Csongrád, Csanád, Krassó-Szörény, Temes, Torontal, Csik és Szeben vármegyékben; leggyengébben áll a vetés, azaz hat métermazsan alóli termést ígér: Arva, Liptó, Turóc, Zólyom, Bereg, Sáros, Maramaros, Szatmár, Ugocsa, Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs és Szolnok-Doboka vármegyékben. A buza kalászat hányja, helyenkint azonban még erősen hátra van. Rozsda alig lépett fel valahol. Férgek egyedül Temes, Arad, Békés, Komárom és Tolna vármegyékben károsítják.

A rozsossal és kétszeressel a mult év őszén mintegy 2.16 millió kataszteri hold volt bevetve, ebből azonban elemi csapásra le kell számítani minimális becsléssel mintegy 20—25 százalékos. Len e tehát a rozsterület 1.62—1.73 millió kataszteri hold körül. Figyelembe véve már most, hogy a várható terméshozam kataszteri holdankint 5—6 métermazsa, a mult évihez képest tehát mintegy 35—40 százalékkal kisebb termésű lehet őszi rozsból és kétszeresből. A rozs részben már elvirágozott, helyenkint azonban még nagyon fejtelten és apró.

Az árpával bevetett terület az idén sem kisebb, mint a mult évben, a területet 1.83 millió kataszteri holdra becsülik s a kataszteri holdankint várható termést 6 métermazsára. Az idén tehát gyengébben áll az arpa is, mint a mult évben.

Az őszi arpa kalászat hányja, jobban áll mint a tavaszi, az ország tulnyomó részében; csakhogy ősziből mindössze igen keveset vettek a folyó gazdasági évben is.

A zab területét 1.72 millió kataszteri holdra becsülik, a zabban egyedül a viharos jégeső és zapor okozott kisebb mérvű kárt, a várható terméshozam 5—6 métermazsa körül mozog és így a szalmas kalászosok között aranylag olyan terméssé nyújt kilátást, mint a rozs.

A repeze kilátások különbözőek: néhol kielégítőek, tulnyomó részben azonban gyengék. Igen sok vetés kiveszett, vagy fel kellett szantani, annyira ritka volt.

A köles és tatárka, valamint a kerti vetemények és hüvelyesek is az eszésekre igen jól gyarapodnak.

A tengeri még az utóbbi időben is vettek; úgy a korai, mint a késői elég jól kelt s szépen nő. Kapálják, sőt néhol már töltögetik is az erőteljesebben álló tengeri vetéseket. A gaz egyes helyeken felverte magát a tengeri köztűz is.

A dohány-palánták kiültetését is a hűvös idő akadályozta; nagyobbára azonban kiültették s a palánták jól fogamzottak. Néhol fergek károsítják a dohányt is.

A takarmány- és czukorrépa, mint minden évben, úgy az idén is igen sokat szenvedett az ormányosoktól és balhaktól; a legelő helyen, illetve a legelő vármegyében kétszeri utánvetéssel bírtak csak helyrehozni a veszteségeket. Egyes helyeken háromszor is pótolni kellett a repaféléket.

A mesterséges kaszálók, főképp a löhere és luczerna igen jól állanak.

A természetes kaszálók nem mindenütt fejlődtek jól, sőt egyes keleti vármegyékben határozottan gyengén termelt fü.

A gyümölcsfák eleinte gyönyörűen állottak, de a hideg időjárás, főképp pedig a szeles, sőt viharos időjárás miatt a legtöbb fáról lehullott a virág s részben már a gyümölcs is.

BELFÖLD.

Rektorválasztás az egyetemen.

A budapesti kir. magyar tudományegyetemen szombaton volt a rektorválasztás. Az egyetem négy fakultása négy-négy rektorválasztót küldött ki. Ezek dr. Perik Ottó tanár kivételével dr. Fodor József ez ideig rektor elnöke alatt gyűlést tartottak s nyomban hozzáálltak a rektorválasztáshoz. Mindjárt az első szavazás eredményre vezetett, a mennyiben a beadott 15 szavazat közül dr. Lengyel Béla 8, Ponori Thewrewk Emil 5 és dr. Beöthy Zolt 2 szavazatot kapott, s így Lengyel lett az egyetem új rektora. A gyűlésből dr. Bognár István vezetése alatt külföldiség ment Lengyelhez s erőteltette őt megválasztásáról. Lengyel kijelentette, hogy örömmel fogadja a kitüntetést.

KÜLFÖLD.

Stambulov üldözötése. A Stambulov ügyében kiküldött vizsgáló bizottság befejezte munkálatait, a nélkül, hogy Stambulovot megidézték volna. A bizottság határozatában ajánja a törvényhozásnak, hogy Stambulovot az alkotmány megsértése és hűtlen pénzkezelés miatt helyezzeek vád alá.

Az örménykérdés. Mint a Reuter-ügynökség jó forrásból értesül, a portának az örményreformtervezetre adott válasza nem utasítja vissza kereken az összes reformjavaslatokat, sőt inkább a szükségesnek tartott reformok általánosítása mellett nyilatkozik. — Kétségtelen, hogy a porta továbbra is vissza fog utasítani minden javaslatot, mely arra irányul, hogy Törökország egy részének közigazgatása fölött európai ellenőrzés gyakoroltassék. A porta válasza úgy van szövegeve hogy a vitás kérdések további megbeszélését teszi szükségessé.

Ujdonságok.

Nyár elején.

Már az akácfa is virágzásának utolsó stádiumában van, meleg, felforrta a levegő, különösen a déli órákban.

A fák lombját meleg szél bontja meg, melynek lehelletére már hullatja az akáclevirágot utolsó szirmait is.

A városban az élénkség napról-napra szünik. A tehetősebb családoknál élénk beszélgetés tárgyat képez, melyik fürdőre mennek az idén? Készülnek is hozzá nagyban. Kálisbad, Tátrafüred, Barfika, Uszok ezek a nyaraló helyek képezik a beszéd tárgyat.

Mert hiába az uborkasaison már előre vetette árnyát. Még sok hét választ el tőle bennünket, de azért már minden jel arra mutat, hogy legalább is beküldte hozzánk látogatójegyét.

A közgyűlések kevesbednek, a rózsafák első virágzásban pompáznak a kertekben, a corsónak nevezett piaczon napról-napra kevesebb lesz a sálalók száma.

A mulatságok is gyérülnek. Szóval napról-napra közelebb vagyunk a „holt szezonhoz”.

Azután most köszönt be a fürdői szezon. A szép asszonyok szép szerével — ha nem éppen szép férjüket is — de szépen ráveszik, hogy fürdőre mehessenek. Természetesen nem azért, hogy gyogyuljanak, hanem azért, hogy üdülést szerezzenek a szívüknek, annak a kis dobogó jószágának, a mely annyi édességgel önti el tulajdonosát, ha teszük neki a szepet.

Es az asszony ha szivbajról panaszodik, soha sem hazudik, az asszonynak a szivevel mindig baja van.

Ki is eszközi, hogy fürdőre mehessen üdülni. A férj az szépen otthon marad s a l-ma ő z v e g y n e k. Az anyós, az nem jár el a hazhoz, most a férjúrám ilyenkor sokkal könnyebben beszél, mint mikor a felesége is otthon van.

Hanem mikor haza kerül a kis asszonyka, az anyós ismét betoppán a házhoz. Persze rögtön a vőre jár a rud.

— No hiszen képelem, az urad felhasználta a szalmaözvegyiséget és ugyancsak kimulatla magát.

A férj szó nélkül hamiskásan nevetett s aztán kacagásba tört ki. Persze a fiatal asszony még pajkosabban segített kacagni.

Kacagtak mind a ketten.

Az anyós az ő éleslátásával rögtön tisztában volt vele, de hát most az egyszer nem árulta el, hogy kinek volt oka az edesebb kacagására.

*** A debreczeni nemzeti párt** — mint a »D. R. U.« írja — tegnap este tartott gyűlésében parthatározattal emelte hogy a nemzeti párt tagjai a kormánypart jelöltjére nem szavazhatnak. Ebben azt ajánlotta a párttagoknak, hogy vagy tartozkodjanak a szavazástól, vagy pedig a függetlenségi párt jelöltjét támogassák. Nincs tehát határozatlan kimondva, hogy a nemzeti párt tagjai a függetlenségi párt jelöltjére szavazzanak, de mégis kiolvasható e határozatból az, hogy a nemzeti párt tagjai, ha nem is mindnyájan, le fognak szavazni dr. Bakonyi Samura Örömmel vesszük ezt tudomásul. Megtörtént már Budapesten, hogy a függetlenségi párt támogatása lehetővé tette a nemzeti párti jelölt győzelmet; megtörtént már Debreczenben, hogy a függetlenségi párt — elveinek teljes fentartása mellett — támogatta és győzelemre segített a pártion-kivüliek jelöltjét. A debreczeni nemzeti párt pedig, tudvalevőleg, az akkori pártion-kivüli csoportból alakult. Megtörtént már, hogy városi tisztújításon és városi bizottsági tagok választásánál, a pártion-kivüliekkel (ma nemzeti pártiak) kezelt fogva, szép győzelmeket arattunk az uralmon levő párt felett. — Természetesen találok tehát azt, hogy most, midőn a III-ik kerületben a függetlenségi párt és kormánypart állanak egymással szemben, a nemzeti pártnak pedig nincs jelöltje, a nemzeti párt tagjai a mi támogatásunkra jönnek. — Ma még nem tudhatjuk, hogy milyen mérvű lesz e támogatás; de arról biztosíthatjuk a nemzeti pártot, hogyha teljes erejével fog bennünket e nagy küzdelemben

támogatni, nem lesz oka azt megbánni, mert a függetlenségi párt nem háládatlan. Bebizonyította ezt mostani képviselő-jelölésével is. Dr. Bakonyi Samu ugyanis nagy áldozatot hozott a pártnak, midőn a mult általános választás alkalmával, nehéz viszonyok közt, Korössy Sándorral szemben, elfogadta a jelöltséget; a függetlenségi párt nem felede ezt el s most, midőn az esélyek ráuk nézve kedvezőbbek, egyhangú lelkesedéssel csoportosult ismét a Bakonyi jelöltséve mellett, a kit a bizalomnak és ragaszkodásnak mily impozáns és őszinte megnyilatkozása birt arra, hogy a jelöltséget, melyet nem keresett, újból elfogadják. A kormánypart pedig mellőzte azon érdemes férfiakat, kik a pártnak több ízben hozták jelentékeny áldozatot s oly jelöltet léptetett föl, ki nem egy ízben a kormánypart érdeké ellen dolgozott. Az elfogulatlan szemelő, ki a pártot akcióját nemcsak elvi szempontból, de a politikai morál szempontjából is meggyűlly, tanubizonyoságot tehet a mellett, hogy a politikai morál szempontjából is fellelte áll a függetlenségi párt a kormánypartnak. A nemzeti párt, mely az egész küzdelmet közönösen nézhetné, bizonyára tudja ezt s éppen azért mondta ki, hogy a kormánypart jelöltjére nem szavaz. Üdvözöljük ezen elhatározást, mely nagyban hozzá fog járulni ahoz, hogy holnap az igazi közvélemény, ne pedig a presszionát közvélemény arasson diadalt. E határozat után még fokozottabb reménnyel tekintünk a döntő küzdelem elé!

(K.B.)

*** A júniusi naptárból 1-én fölkel** a Nap 4 óra után 9 perccel, lenyugodott 7 óra 47 perccel, a nappal hossza volt 15 óra 38 perc. 30-an napkelte lesz egy perccel korábban s napnyugta 8 előtt 1 perccel, a nappal hossza 16 óra 61 perc; egész havi növekedés ezek szerint 13 perc. A leghosszabb nappal lesz 21-én (15 óra 54 perc), ekkor van a csillagászati nyárkezdet, mitől fogva aztán nappalaink folyton rövidülnek. A Hold megtelt 7-én d. u. 16 perccel, utolsó negyedbe lép 11-én egy negyeddel d. u. 1 óra előtt, megújul 22-én d. e. 11-kor, első negyed eléri 29-én d. u. 3 1/4 órák. A bolygók mind az éj első felében rajognak egünkön.

*** A »Debreczeni Ellenőr«,** mely szombati vezércikkében a király haragjával fenyegette a függetlenségi pártot tartozó zsidó választókat, tegnap már engedett e magas hangból s úgy tesz, mint a csekély észbeli tehetőséggel megadott struczmadár, mely fejét a homokba dugja, hogy ne lásson semmit. A helyett, hogy tárgyilagos kritikát gyakorolna a Bakonyi programbeszédével, a kicsinyes fegyveréhez nyúl. Persze, mit ért ő az ilyen dolgokhoz, hiszen a tanfelügyelő még a saját szeméjéhez se értenek, annál kevesebbet konytanak a politikához. Azt állítja, hogy Bakonyit legfeljebb 500-an hallgatták s hogy semmi lelkes hangulat nem volt. A hangulatot mindössze egy szavazat nélküli indigéna csinálta, a kinek a legnagyobb vörös toll volt a kalapja mellett. Nem tudjuk, hogy kitért a »D. E.« ezen indigéna elnevezés alatt, de ha már indigénáról beszél, akkor kénytelenek vagyunk konstataálni, hogy a kormánypart fővezére, a főispán, szinten indigéna. mert? Szatmárból került ide: ugyancsak indigénák a többiek is: a H. ösztörményi Lengyel Imre, a kormánypart helyettes elnöke, — a Szatmárból származó Nemes Kálmán és Márk Endre, kik nagy szerepet visznek a kormányparton, — de még a »D. E.« szerkesztői: Lötvső K. Lajos és Kátóna Imre is indigénák s azt se tudjuk, honan kerültek ide. Kár tehát az indigéna elnevezéssel előhozakadni, midőn annyi indigéna van a kormányparti korifeusok közt is. Annyit, nagy kegyesen, »D. E.« is elismer, hogy Bakonyi jó szónok; mi azonban ezt nem ismerhetjük el a kormánypart jelöltjéről, kit a szónokias terén még városunk podesztája is felülmúl, »azonn emberi életkor legvégső határaig« szóló toasztjaival. Az elkényszeredett cikk többi része nem érdemi meg, hogy miatta a tintát fogyasszuk.

*** A képviselő-választáshoz.** A debreczeni függetlenségi és 48-as párt. a holnap, szerdán megjelentő képviselő-választásra, bizalmi férfiakul dr. Kocsár Gábor és Nemes Sándor urakat kérte föl; a személy-azonosságát a varga-utczáról Alföldy Gábor ur, a Kossuth-utczáról pedig dr. Burger Péter ur fogják igazolni. A többi tájékoztatók lapunk élén olvashatók.

*** A debreczeni zenede** növendékeinek évszázados vizsgálatai az egyleti helyiségben, következő sorrendben tartatnak meg Jun. hó 16-án, vasárnap d. e. 10 órától kezdve a hegedű-, majd az ének iskola-, d. u. 4 órától fogva a zongora iskola fi-és nőnövendékek, valamint időközben a szavalati tanfolyam növendékei — végre Jun. hó 19-én szerdán d. u. 4 órától fogva az általános és zongora képezde összes növendékei fognak előhaladani feljöl nyilvános vizsgálatot tenni — melyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja Debreczen 1895 Jun. hó 11-én az igazgató s ág.

*** A selmecbányai erdészeti akadémia** növendékei, tanáraik vezetése alatt, f. hó 9-én este érkeztek városunkba. Megérkezésük után ismerkedési estély tartatott az »Angol királyihoz« címzett vendéglőben. Tegnap megtekintették az Apafaját, a nagyerdőt s a Pallagot, hol megebédelték. Az esti órákban tértek vissza a városba, hol megnézték a gazd. tanintézet gyűjteményeit. Este 9 óra-

kor a város vendéglőjében, az ifjuságot megreggel az Ohatra és ki, honnan este vissza gazdasági tanintézet vizsgálatán, mely a nagy Holnap a Cserét né-

* Hajdúvár

Hajdúvármegye törvényhozási bizottsága 9 óráig tart. A közgyűlésnek: a belügyminiszter 4-én kiadott körörmeghatározásai, itál és tárgyában. A milleniumi alkalmatossághoz hozandó határozatok jelentései s ezenkívül tárgyalni.

* Gyászjelentés

tört szívvel tudatom, nosznának sz. Nagy J. evi Jun. 10-én, ejjel 4-én kiadott körörmeghatározásai, itál és tárgyában. A milleniumi alkalmatossághoz hozandó határozatok jelentései s ezenkívül tárgyalni.

* Ki a vivő?

alló fehértollas kalap, éjjel a város utcáit utczaknal meg-meg után rekedt, borizugóbe:

Eljen dr. K. Különös, hogy akart jönni visszabazakoló gyeren pisztizta égboltozatot haladt pályán. A csoport diühöködni csend, bosszantotta a nagy tünt felöltök, lyogna a sikertelen, sen a közeli utczakáló alak közeledett, ták, a mig az egészek állottak reá?

Ki a vivő? A megtámadó korteseken és a kalapjánál a szellő gondolkodás nélkül.

Eljen dr. B. Szegény ember milyen dühbe hozza Esernyővel, bittal, védtelen embert és meggyőződésüket, a nel erős kitartással.

Csak a zér. A Bakonyi összefutott emberekban szabadították tollasok kezéből.

* A megye

sága Dégenfeld J. alatt ülést tartott te — A szakreferenséket, azután a mezoivatkozott miniszter tettek még több tárggyűlés.

* Erőszak

velka Venczel rovoasort Sesztina Jenő varára s ott behatolnak a falon függő emelte és azzal szeszrevették a tolvajrendőrnök, kit a tolsérni, bántalmazni tözték s úgy vitték.

* Sertés

a hosszú-pályi határon. A járvány az lovakat kivéve, átrabíró a főispán rendálra helyezte.

* A helybeli

a »Margit« fürdő június hó 22-én, az pentzára javára, tártott zártkörű tánc Nagy Gyula és zenecsoporttal.

* Népesedés

hó 2-től július hó született törvényes len fu 1, leány 2; született törvényes fu 1. Együtt 5. Az

* Halálozás

Jun. hó 2—8-ig a kintek: Némethi Estesi Lajos 2 é. ref. 1 é. ref. göröcsök. M. vörheny. Bihar: Kálmán. Kálmán. Simon. Simon Lajos 4 é. ref. 2 é. ref. kathy. agylobgyengeség. Kallai J. Biró Eszter 1 é. ref. 1 é. ref. kathy. torokl

